

Celosvetové ríše - Úvod

written by Drahoslav Vajda | 1. júna 2025

Cyklus článkov o celosvetových zemských ríšach

Počiatky ľudstva

História ľudského rodu začína stvorením prvého človeka Adama a následne aj jeho manželky Evy. Na prebývanie im Boh vytvoril komfortné prostredie – záhradu (raj) na východ od Édena. Z Édena vytekala rieka, ktorá zavlažovala záhradu a potom sa odtiaľ delila na štyri hlavné toky (1. Mojžišova 2:8-18): Píson, Gichon, Hidekel (Tigris) a Eufrates (Eufrat). V rajskej záhrade sa Adam s Evou tešili kompletnému zaopatreniu až do chvíle, kým na hadov zvod nezjedli zakázané ovocie zo stromu poznania dobrého a zlého. Tým sa opustili neposlušnosti, hriechu a z rajskej záhrady boli vyhnaní. Od vtedy si človek už musí všetko živobytie zaobstarávať v potu tváre sám.

Ľudia sa množili a spolu s tým sa rozmáhal aj hriech, ktorý nadobudol takých rozmerov, že sa Boh rozhodol vodami potopy zahľadiť človeka z tváre zeme (1. Mojžišova 6:7). Milosť v jeho očiach našiel iba Noach a jeho rodina, spolu osem ľudí a s nimi aj páry zemských zvierat a vtákov. Hospodin svoj úmysel aj uskutočnil. Po potope na zemi zostali len tí, ktorí boli v Noachovej arche.

Ľudstvo dostalo nový začiatok. Od troch Noachových synom Sema, Chama a Jafeta bola znovu zaľudnená zem (verše 9:18-19, 10:32). „*A celá zem bola jedného jazyka a jednakých slov*“ (11:1). Ľudia sa mali rozptýliť po celej tvári zeme, ale namiesto to sa sústredili na jednom mieste, v zemi Sineára^{A)}, čo je širšie pomenovanie Mezopotámie^{B)} (čo je územie medzi Tigrisom a Eufratom).

Ľudia sa tým opäť vydali cestou neposlušnosti. Namiesto poslušnosti a oslavy Boha sa rozhodli osláviť seba. Rozhodli sa vystavať mesto Babel (mesto Babylon) a vežu, ktorá by siahala až do neba, a urobiť si meno, aby neboli rozptýlení po celej tvári zeme (11:4). Tým chceli vstúpiť vo svojej vlastnej sile a schopnosti do sféry prebývania Boha. Chceli dosiahnuť to, čo im nepatriło, lebo: „*Nebesia sú nebesia Hospodinove, a zem dal synom človeka*“ (Žalm 115:16). A tak opäť prišiel na ľudstvo trest. Tento raz vo forme zmätenia jazykov a vzniku národov. Vďaka tomuto Božiemu zásahu a rôznorodosti jazykov, ktorým si navzájom nerozumeli, sa ľudia rozptýlili po tvári celej Zeme (11:7-9).

Celosvetové ríše

Po zmätení jazykov v Bábeli a následnom rozptýlení sa dejiny ľudstva odvíjajú v podobe štátov (mestské štáty), kráľovstiev či ríš. História doteraz pozná štyri svetové zemské ríše: Babylonskú, Perzskú, Grécku a Rímsku ríšu. Podľa proroctiev proroka Daniela a Knihy Zjavenia v celej histórii ľudstva na tejto starej zemi budú existovať len tieto štyri zemské ríše a jedno tisícročné nebeské

kráľovstvo Ježiša Krista. Tieto štyri menované zemské celosvetové ríše sú obrazne predstavené v Danielovom prorocke v druhej kapitole ako nádherná postava v Nabuchodonozorovom sne. Všetky štyri ríše sa na scéne ľudských dejín objavili a zanikli. V súčasnosti tieto ríše neexistujú.

V siedmej kapitole knihy Daniela štvrté zviera, ktoré by malo predstavovať Rímsku ríšu, je opísané zvláštnym spôsobom. Ríša, ktorú v Danielovom sne v siedmej kapitole predstavuje štvrté zviera, na scéne dejín ľudstva ešte nebola, ešte len príde. Pričom to bude ríša, ktorá bude svojim charakterom a spôsobmi zlúčenina všetkých štyroch predchádzajúcich, už zaniknutých ríš. Na jej čele bude stáť silný a krutý vládca obdarovaný nadprirodzenou mocou a vládou (Daniel 7:17, 23). Vieme to z Písma a poznáme ho pod pomenovaním Antikrist (1. Jánov 2:18) – ide o Antikristovu ríšu.

Antikrist bude zvädzať do vzbury proti Bohu celý svet. Zvedie mnohých, ale nie všetkých. Jeho vláda, ako *antikrista* (*Božieho nepriateľa*), bude trvať tri a pol roka. Antikrist spolu so svojim pomocníkom, falošným prorokom, bude odstránený a jeho ríša zanikne. Tým zaniknú aj všetky zemské kráľovstvá (ríše, štáty). Stane sa to pri druhom príchode Pána Ježiša Krista. Po tomto na celej zemi zavládne vláda Kristovho tisícročného kráľovstva.

Pretože podľa prorockiev Antikristova ríša bude akousi zmesou či konglomeráciou predchádzajúcich štyroch už zaniknutých ríš. Považujeme za užitočné na tieto ríše (Babylonskú, Perzskú, Grécku a Rímsku) urobiť stručný historický pohľad, krátky exkurz^{c)}. Urobíme tak v nasledujúcich štyroch článkoch tohto cyklu o zemských svetových ríšach. A potom sa budeme venovať prorockým o Antikristovi a jeho ríši, ktorá bude poslednou zemskou ríšou.

Datovanie starozákonnej a novozákonnej doby

Pri štúdiu dejín sa nezaobídeme bez datovania udalostí, t. j. ich umiestneniu na časovú os. Datovanie predstavuje problém, a to najmä vtedy, keď ide o zosúladenie rôznych sekulárnych (svetských, ateistických) zdrojov s Písmom. Náš princíp, aj čo sa týka datovania, je: biblické informácie sú nad všetkými ostatnými zdrojmi.

Nemôžeme sa vyhnúť otázke datovania starozákonnej doby, lebo prvé tri celosvetové ríše vznikli, existovali aj zanikli v tejto dobe. Štvrtá, *Rímska* ríša, sa za celosvetovú považuje až od roku 31 pred našim letopočtom (pred n. l.) a prakticky celá jej história je dostatočne spoľahlivo zmapovaná a zaznamenaná.

Čo sa týka textu Starého zákona, existujú tri hlavné zdroje^{d)} z ktorých sa pri prekladoch a štúdiu vychádza. Sú nimi: *masoretský text*, *Septuaginta* (označovaná aj ako LXX) a *Samaritánsky Pentateuch*.

Masoretský text používajú protestantské preklady, pretože ho považujú za naj dôveryhodnejší zdroj starozákonných textov. Protestantské preklady Písma, ako anglický preklad kráľa Jakuba, Bible kralická, Roháčkov preklad atď., pochádzajú z tohto zdroja. Prepisovači zvaní *masoreti* štandardizovali hebrejský (a miestami aramejský) text, ktorý pôvodne pozostával len zo spoluhlások – zaviedli preň vokalizačný systém. Kvôli výslovnosti doplnili do textu samohlásky (vokalizačné znaky). Nie sú známe spisy, ani ich pôvod, ktoré pri prepisoch používali.

Masoretský text vznikol prepismi počas viacerých storočí. Najstarší dochovaný známy úplný

masoretský text je z roku 1008 n. l..

Septuaginta je grécky preklad Starého zákona, ktorý vznikol v treťom storočí pred n. l. (pred Kristom). Tento preklad bol po svojom vzniku značne rozšírený. Používali ho najmä Židia žijúci v cudzích krajinách, ktorí už bežne nehovorili hebrejsky, ale používali gréčtinu. Septuaginta sa v niektorých pasážach líši od masoretského textu.

Textové rozdiely medzi Septuagintou a masoretským textom sa týkajú aj biblickej chronológie. Podľa Septuaginty žil Matuzalem ešte 14 rokov po potope, čo, samozrejme, je zjavná chyba, ktorá vznikla pri prepise či preklade.

Samaritánsky Pentateuch (päť kníh Mojžišových) je hebrejská verzia piatich Mojžišových kníh tradovaných Samaritánmi písaná v hebrejčine (len samohlásky). Vznikla v prvom storočí pred Kristom v Samárii, na území a v prostredí, kde žilo zmiešané pokolenie Židov a asýrskych kolonizátorov (presídlených asýrskych zajatcov z iných národov).

Datovanie na stránkach *Slovo viery*

Naše datovanie vychádza z masoretského textu.^{D)} Pre datovanie starozákonnej doby sme ako oporné časové body prijali niekoľko udalostí, ktorých umiestnenie na časovej osi považujeme za správne.

a) Predovšetkým „náš letopočet“ (skratkami a slovne: n. l.; alebo: *po Kristovi* – po Kr.; alebo: D. = Anno Domini – Rok Pána) považujeme za správny. „Náš letopočet“ bol zostavený v 6. storočí mníchom Dionysiusom Exiguusom vzhľadom na deň narodenie Ježiša Krista. Ježiš sa podľa neho narodil 24. decembra roku 1 pred n. l. Jeden rok mal 24. decembra roku 1 n. l. V letopočte niet rok 0.

b) Používame gregoriánsky kalendár^{F)} v ktorom obyčajný (nepriestupný) rok má 365 dní. Ak by sme použili iný kalendár, v texte príslušného článku to bude jasne uvedené.

c) Z knihy Daniel a Zjavenie Jána vyplýva, že používali kalendár, v ktorom rok mal 360 dní, 12 mesiacov a mesiac 30 dní. To spôsobuje nepresnosti a číselný nesúlad (nesúlad v počtoch) pri umiestňovaní starozákonných udalostí na číselnú os podľa systému gregoriánskeho (aj juliánskeho) kalendára.

Datovanie vybraných starozákonných udalostí

Za starozákonnú dobu považujeme obdobie od stvorenia sveta po narodenie Pána Ježiša Krista. Číslo v zozname uvádza rok príslušnej udalosti vzhľadom na „náš letopočet“, čiže: pred našim našim letopočtom (pred n. l.), pred Kr. (pred Kristom), pred A. D. (pred rokom Pána).

4 178 – sem patrí prvý deň sedemdňového stvoriteľského týždňa. Ak by sme pre biblické datovanie použili iné texty písem Starého zákona než masoretský text, o ktorých však existujú viaceré indície, že sú zaťažené chybami pri prepise či preklade, dospeli by sme k najskoršiemu možnému dátumu stvorenia (napríklad v prípade použitia Septuaginty) približne do roku 5 400 pred Kristom.

2 522 - Noachova celosvetová potopa. Noach mal 600 rokov

2 170 - narodenie Abraháma. Narodil sa 352 rokov po potope

2 095 - Abrahám vo veku 75 rokov odchádza do Kanaánu

2 070 - narodenie Izáka

2 010 - narodenie Ezava a Jakoba

1 880 - Jakom a jeho dom prišli do Egypta. Jakob mal 130 rokov. Jakob zomrel vo veku 147 rokov

1 450 - východ izraelského národa z Egypta. Izrael bol v Egypte celkom 430 rokov. Z Egypta vyšli presne v deň, v ktorom uplynulo presne 430 rokov

1 410 - Izrael vstúpil do Kanaánu

970 - započala výstavba chrámu v Jeruzaleme. K tomu došlo 480 rokov po východe z Egypta a v 4. roku kralovania Šalamúna

930 - smrť Šalamúna a rozpad kráľovstva na Severné kráľovstvo (na Izrael či Samáriu, ktoré tvorilo 10 kmeňov) a Južné kráľovstvo (Judea, ktoré tvorili kmene Júdu a Benjamína)

722 - rok zániku Severného kráľovstva a odvedenie 10 izraelských kmeňov do asýrskeho zajatia

605 - kráľom Babylonskej sa stáva Nabuchodonozor. Prvá vlna deportácie Júdejcov do babylonského zajatia. Patril k nim Daniel a jeho traja priatelia

586 - Dom Hospodinov bol zničený, múry Jeruzalema rozborené a mesto spálené. Ľud, ktorý ozostal po meči, bol presťahovaný do Babylona. V Judsku bolo ponechaných len niečo málo z chudobného ľudu (25:8-12). Tým skončila v Judsku vláda Dávidovej dynastie

539 – Pád Babylonskej ríše. Koncom októbra 539 vstúpil Peržan Kýros ako víťaz do mesta Babylon aj napriek tomu, že mesto bolo považované za nedobytné. Počiatok celosvetovej vlády Perzie. Kýros vydal edikt o návrate deportovaných Židov späť do Jeruzalema a povolil výstavbu chrámu a mesta. V datovaní babylonského zajatia sme istý len v tom, že zajatie trvalo presne sedemdesiat rokov.

444 – 20. rok kráľa Artaxerxa (Artaxerxes I. Longimanus). Nehemiáš pred kráľom, tretia vlna návratu Židov z babylonského zajatia

330 – skončila celosvetová vláda Perzkej ríše. Zmocnil sa jej Alexander Veľký. Tento rok je rokom nástupu celosvetovej vlády Gréckej ríše, ktorá trvala nepretržite do roku 31 pred n. l.

323 – Alexander Veľký náhle zomiera v meste Babylon. Jeho smrťou sa grécka ríša rozpadá na štyri nástupnícke ríše – diadochie –, ale stále to bola celosvetová vláda Grécka – Gréckej ríše

31 – zanikla posledná diadochia (grécky Ptolemaiovský Egypt). Tým zanikla aj celosvetová vláda Grécka a začala celosvetová vláda Rímskej ríše

Datovanie vybraných novozákonných udalostí

Novozákonné obdobie začína narodením Pána Ježiša Krista. Teda rokom 1 n. l. (po Kr.; po Kristovi; A. D; roku Pána).

1 – prvý rok Pána Ježiša Krista (narodil sa 24. decembra roku 1 pred n. l. – v roku, v ktorom prebiehalo podľa nariadenia cisára Augusta v celej rímskej ríši sčítanie ľudu)

30 – začala verejná služba Ježiša Krista

33 – Ježiš Kristus ukrižovaný, pochovaný a vzkriesený počas tretej účasti na Pasche. Na sviatok Letníc v Jeruzaleme vznikla Cirkev. Začalo apoštolské obdobie

47 – Pavel s Barnabášom odišli začiatkom roka z Antióchie na prvú misijnú cestu. Koniec prvej cesty sa datuje na koniec roka 48

49 – koncilu v Jeruzaleme (Skutky 15). Pavel s Barnabášom sa v roku 49 zúčastnili apoštolského

koncilu v Jeruzaleme

50 - druhá Pavlova misijná cesta. Skončila koncom roka 52 alebo začiatkom roka 53

53 - tretia Pavlova misijná cesta. Skončila na jar 58 v Jeruzaleme

58 - Pavel dva roky väznený v Cezarei (56-58)

61 - Pavel v Ríme, dva roky v domácom väzení (jar 61 - 63). Po prepustení sa znova horlivo pustil do práce na budovaní cirkvi a upevňovaní zborov. Po nejakej dobe bol opäť uväznený a čakala ho smrť

67 - smrť apoštola Pavla, zomrel v Ríme. Zomrel počas vlády cisára Nera, ktorý vládol v rokoch 54-68 n. l.

70 - zničenie chrámu v Jeruzaleme Chrást bol zničený rímskym vojskom pod velením Tita Vespaziana, ktorý bol potom v rokoch 79-81 n. l. rímskym cisárom. Zomrelo mnoho Židov a veľké množstvo bolo odvedené do Ríma ako vojnová korisť. Titus Caesar Vespasianus zomrel prirodzenou smrťou a po ňom vládu v Ríme prevzal jeho mladší brat Domicián. Cisár Domicián vládol v rokoch 81-96. Počas jeho vlády bol apoštol Ján vo vyhnanstve na ostrove Patmos.

100 - Počas vlády cisára Trajana zomrel apoštol Ján - zomrel prirodzenou smrťou. Jeho smrť sa datuje do roku 100. Smrťou apoštola Jána skončilo apoštolské obdobie

132 - v Izraeli po vedením falošného proroka Bar Koby vzniklo protirímske povstanie. Trvalo tri roky

135 - Rímske vojská na rozkaz cisára Hadriána povstanie kruto potlačili, zničili mesto Jeruzalem a židovské obyvateľstvo rozptýlili. Obe tieto udalosti znamenali definitívne, konečné rozptýlenie židovského obyvateľstva medzi pohanské národy sveta.

Od roku 135 až do roku 1948 izraelský národ (Židia) nemal vlastnú krajinu (domovinu), v modernom ponímaní vlastný štát. Jeho „dom bol pustý“. Územie štátu Izrael (územie Palestíny) bolo striedavo pod vládou (mandátnou správou, jurisdikciou) Rimanov (roky 63 pred Kristom až 326 po Kristovi), Byzantíncov (326 - 614), Peržanov (614 - 638), Arabov (638 - 1099), križiakov (1099 - 1291), Egyptanov (1291 - 1517), Turkov (1517 - 1917) a Angličanov (1917 - 1948). Významnými

udalosťami v novodobej histórii izraelského národa sú: *sionistický kongres* (29. – 31. augusta 1897), *Balfourova deklarácia* (2. novembra 1917) a *založenie štátu Izrael* (14. mája 1948 bol v Mestskom múzeu v Tel Avive vyhlásený samostatný Izraelský štát).

306 – v Rímskej ríši začal vládnuť cisár Konštantín (306-337), ktorý kresťanstvo ustanovil ako štátne náboženstvo

395 – Rímska ríša sa rozpadla na dve ríše (na dve časti): Západorímsku, ktorej ústredím (hlavným mestom) bol Rím a Východorímsku (čiže Byzanciu, Byzantskú ríšu) s hlavným mestom Konštantínopol (slovenský názov: Carihrad)

476 – zanikla Západorímska ríša. Tento rok sa považuje tiež za koniec staroveku

1 453 – Konštantínopol padol do rúk osmanským Turkom. Zanikla Východorímska ríša (Byzancia Byzantská ríša). Byzantská ríša (trvala v rokoch 395 – 1497) seba považovala za neprerušeneho pokračovateľa Rímskej ríše.

1 914 – vznikla prvá svetová vojna. Bol to globálny vojenský konflikt, ktorý trval od 28. júla 1914 do 11. novembra 1918

1 918 – rozpad rakúsko-Uhorska. Vznik Československej republiky, štátneho útvaru Čechov, Slovákov a národnostných menšín.

1 939 – vznikla druhá svetová vojna. Počiatok sa datuje na 1. septembra 1939 a koniec na 8. mája 1945

1 993 – 1. januára 1993 vznikla samostatná Slovenská republika. Česká a Slovenská federálna republika sa pokojnou cestou po vzájomnej dohode rozdelila na dva samostatné štátne útvary: Českú republiku (Česko) a Slovenskú republiku (Slovensko).

Vzniku samostatných republík predchádzalo schválenie ústavného zákona o rozpade Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (ČSFR). Federálne zhromaždenie ČSFR ho prijalo 25. novembra 1992 a platnosť nadobudol o polnoci z 31. decembra 1992 na 1. januára 1993.

Zdroje a poznámky

1. O zemi "Sineár" je zmienka v knihách Jozua 7:21; Izaiáš 11:11; Zachariáš 5:11 – ako synonymum pre Babyloniu; <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0ine%C3%A1r>
2. Z gr. "Medziriečie", dnešný Irak. Územie sa rozdeľovalo na niekoľko častí: na severe Asýria, v strednej časti Babylonia a na juhu Sumer.
3. Vysvetlenie slova [exkurz](#) (hľadaj pod: ex-)
4. Jonathan Sarfati: Biblical chronogenealogies, Journal of Creation 17(3):14-18, CMI, <https://creation.com/biblical-chronogenealogies>
5. Náš letopočet počítania času, čiže systém Anno Domini (A.D. – Rok Pána), zostavil mních menom Dionysius Exiguus v 6. storočí nášho letopočtu. Žil v Ríme a okolo roku 525 dostal od pápeža Jána I úlohu chronologicky usporiadať všetky cirkevné udalosti. „Náš letopočet“ (Anno Domini) vytvoril ako vedľajší produkt svojej práce pri určovaní veľkonočných sviatkov.
6. *Gregoriánsky kalendár*

Tento kalendár je pomenovaný podľa rímskeho pápeža Gregora XIII. Bol prijatý v roku 1582 a používa sa dodnes. V skutočnosti je to len upravený juliánsky kalendár. Jeho cieľom bolo uviesť do súladu kalendárny (juliánsky) a slnečný (astronomický tropický) rok. Gregor XIII. zrušil rozdiel nadbytočných desiatich dní juliánskeho kalendára pomocou pápežskej buly, v ktorej nariadil, aby po štvrtku 4. októbra 1582 nasledoval hneď piatok 15. októbra 1582.

V gregoriánskom kalendári, rovnako ako v juliánskom, sú obyčajné (nepriestupné) roky s dĺžkou 365 dní a priestupné roky s dĺžkou 366 dní. Cieľom pridávania jedného dňa (29. február) raz za každé 4 roky je zosúladiť kalendárny rok (juliánsky aj gregoriánsky) so slnečným (astronomickým tropickým) rokom. Rozdiel medzi gregoriánskym a juliánskym kalendárom je v spôsobe, v systéme pridávania jedného dňa raz každé štyri roky, čo je zbytočne veľa.

Aby sa zabránilo vzniku nadbytočných dní, ako to bolo v prípade juliánskeho kalendára, gregoriánsky kalendár nepridáva priestupný deň (29. február) raz za každé 4 roky. V gregoriánskom kalendári sa menia počas každých 400 rokoch 3 priestupné roky na obyčajné roky. V praxi je to urobené tak, že roky na konci storočia sú priestupné iba vtedy, ak sú deliteľné číslom 400 bez zvyšku (takým je rok 1600, 2000 atď.). Rok 1700, 1800 a 1900 preto nebol priestupným (a priestupným nebude ani rok 2100). V týchto rokoch február mal namiesto 29 len 28 dní. Gregoriánsky kalendár je v lepšej zhode s astronomickým rokom ako kalendár juliánsky.

Gregoriánsky kalendár so svojím systémom pridávania priestupných dní pracuje s dĺžkou solárneho (slnečného) roka 365,2425 dňa, čo sa od astronomického roka odlišuje iba o 0,0003 dňa. Táto odchýlka narastie na rozdiel jedného dňa až o 3600 rokov (niektoré zdroje uvádzajú 3300 rokov). V súčasnosti je medzi kalendárom juliánskym a gregoriánskym rozdiel 13 dní, pričom gregoriánsky kalendár v dátume predbieha juliánsky. Tento rozdiel je platný pre obdobie rokov 1900 – 2099. Ak napr. podľa gregoriánskeho kalendára máme v týchto rokoch 7. januára, tak podľa juliánskeho máme 25. decembra. Preto na 7. januára pripadá 1. vianočný sviatok niektorých cirkví východnej ortodoxie. Tak je to napríklad v cirkvách: Jeruzalemský patriarchát, cirkev Arménska, Ruska, Srbska, Macedónska, Gruzínska a staroorientálna cirkev Sýrie, cirkev Koptská, Eritrejská a Etiópska.

Súčasný rozdiel medzi juliánskym a gregoriánskym kalendárom (13 dní) potrvá do 1. marca 2100, kedy sa navýši na 14 dní. V roku 2100 február v gregoriánskom kalendári namiesto 29 bude mať len 28 dní – v juliánskom 29.

Prechod na úvodnú stránku - [Úvod](#)

Prechod na pokračovanie článkom Babylonská ríša (v príprave)

Prechod na [Najnovšie články](#) na stránke

Umiestnené: 17. 6. 2025

Upravené: 28. 6. 2025 doplnením textu do oddielu „Datovanie starozákonnej a novozákonnej doby“